

”מעבר לעצמי:
הקשרים מקומיים ואישיים של תופעת התקשור
בישראל“

חיבור לשם קבלת תואר דוקטור לפילוסופיה

מאת

אדם קלין אורון

הוגש לסנט האוניברסיטה העברית בירושלים

דצמבר 2011

עבודה זו נעשתה בהדרכתו של

פרופ' יורם בילו

תקציר הדוקטורט

תיאור התופעה

תקשור – Channeling – הוא מצב בו אדם מאמין שהוא משמש ערוץ ישיר לקשר עם ישויות מטאפיזיות (מלאכים, ישויות אור ואפילו אלוהים עצמו). צורות התקשור הנפוצות ביותר הן דיבור ישיר, כאשר הישות מדברת ישירות מגרונה של המתקשרת (עם שינוי בשפת הקול והגוף או בלעדיו), וכתובה אוטומטית, כאשר הישות מעבירה ידע בכתובה.

התקשור שייך אמנם למכלול התופעות התרבותיות שבהן בני-אדם יוצרים קשר עם ישויות על-טבעיות, אך הוא ייחודי הן בתצורתו והן בתוכנו. ראשית, מבחינת התצורה, כמעט תמיד הוא מציג צורה קלה מאוד של איחוז (Possession), הכוללת כניסה למצב תודעה שונה: המתקשרת עוצמת את עיניה, נוטלת כמה נשימות עמוקות, וללא הכנות מיוחדות, כאשר היא פוצה את פיה הישות דוברת מגרונה. מצב זה שונה ממרבית תופעות האיחוז, בהקשרים דתיים ואחרים, הן בחוסר הדרמטיות הגופנית שבו (לעומת, למשל, האגרסיביות הגופנית המקושרת לדיבוק), והן בקוהרנטיות של הדברים הנאמרים (לעומת, למשל, גלוסלליה – דיבור בלשון הרוחות – בקרב נוצרים פנטקוסטלים בימינו). בשני אלמנטים אלו התקשור דומה, דווקא, לצורת הפעולה של מדיומים ספיריטואליסטים שפעלו במאתיים השנים האחרונות במערב (Taves 1999).

שנית, תכני התקשור – המוכרים מתחומים אחרים של העידן החדש – הינם ייחודיים הן בהקשר דתי רחב יותר והן בשילוב עם תצורת התיקשור האמורה. תכנים אלו כוללים את התמות המרכזיות הבאות:

- ראיית כל אדם כבעל מהות וכוחות אלוהיים (Heelas 1996).
- אמונה בקיומה של מציאות רוחנית המאוכלסת בישויות לא-חומריות מסוגים שונים; מציאות זו נתפסת, לרוב, כקיימת במקביל לעולם הגשמי: היא אמנם טרנסצנדנטית בכך שהיא לא נתפסת בחושים הרגילים, אך היא אינה מרוחקת ואינה בעלת קיום עצמאי ונפרד.
- טענה שהמציאות החומרית נקבעת על-ידי זו הרוחנית, ושינוי באמונות הסובייקטיביות יביא לשינוי אובייקטיבי בתנאי החיים (Hanegraaff 1998).

• התנגדות לסמכות רוחנית: אין צורך בתיווך או בדוגמה בכדי להגיע לאלוהות, וכל אחד, לאחר אימון מתאים, יכול לעשות זאת (Ruah-Midbar & Klin-Oron)
2010).

- אמונה שהחיים על פני האדמה נועדו לשם לימוד, ולשם כך גם קיים גלגול נשמות.
- הוליזם: הטענה לקשר דו-כיווני וסינרגי בין גוף ונפש.
- תיאודיצייה המגוללת את האחריות להצלחה או לחוסר הצלחה של הפרט לפתחו שלו.

המתקשרים פועלים בשלושה ערוצים מרכזיים:

1. העברת ידע במצב של תקשור, דהינו, כאשר, לטענת המתקשרות, הישות שולטת בגופן. כך הישויות כותבות ספרים בכתיבה אוטומטית או בהכתבה, ומעבירות הרצאות וסדנאות.
2. העברת קורסים בהן המתקשרות מלמדות אנשים אחרים כיצד לתקשר, כיוון שלטענת המתקשרות כל אחת ואחד מסוגלים לעשות זאת.
3. מפגשים אישיים עם מטופלות על מנת לסייע להן בפתרון בעיות בחייהם. במהלך המפגשים מתנהל תהליך טריאלוגי בין המתקשרת, המטופלת והישות, ובו מתגבש יחד הסיפר אודות המקור למצוקה של המטופלת והדרכים לפתרון המצוקה.

התקשור בתצורתו הנוכחית הופיע בארצות הברית בסוף שנות הששים של המאה הקודמת, כאשר 'נביאיו' היו מספר מצומצם למדי של אנשים (בעיקר נשים, למשל Jane Roberts, J.Z. Knight ומאוחר יותר Sanaya Roman ו-Lee Carroll). תפוצתו החלה לגדול באמצע שנות השבעים עם פרסום הספרים המתוקשרים הראשונים, והתופעה הגיעה לשיאה בארצות הברית בשנות השמונים. במהלך שנות השמונים הגיעה תופעת התקשור גם לישראל, והתפשטה תחילה בחוגי בית ומפה לאוזן באמצעות מספר קטן של אנשים. הפריצה לתודעה הציבורית בישראל התרחשה בשנות התשעים, עם פרסום ספרים של מתקשרות ישראליות ותרגומי ספרים מתוקשרים מאנגלית, ומאז היא נמצאת בנסיקה: מתקשרות מככבות בעיתונות הכתובה והמקוונת המוקדשת לעידן החדש, מופיעות תדירות במגוון ערוצי מדיה כלליים, ומקיימים קורסים והרצאות מדי יום ביומו ברחבי הארץ. השפעתן התרבותית של מתקשרות גדולה באופן ניכר מחלקן באוכלוסייה: הן מהוות חלק מהמעמד הבינוני בישראל, וחלק מבני מעמד זה, כמו גם בני המעמד הגבוה (בני עולם העסקים, הפוליטיקה והתרבות) נועצים בהן על בסיס קבוע.

מסגרת תיאורטית

התקשור שייך, כאמור, למכלול התופעות המכוננות 'העידן החדש', בהן יש דגש על אלוהות האדם ואחריותו האישית לחייו, לצד חיפוש מתמשך אחרי חוויות וטכניקות המובילות לצמיחה רוחנית ומיצוי פוטנציאל אישי, ובכלל, דגש על חוויה אישית כמקור המדויק והראוי ביותר לידע (Hanegraaff 1998). למרות שתופעות העידן החדש הושפעו מפרקטיקות ורעיונות מתרבות הנגד עצמחה, בעיקר באנגליה ובארצות הברית, משנות החמישים ועד שנות השבעים (Alexander 2003; Sutcliffe 1992), מרבית חסידי העידן החדש אינם שואפים להתנתק מהסדר ההגמוני, אלא לבצע בו שינויים מבפנים, או אפילו רק לספק לסדר זה בסיס רוחני שאינו דורש שינוי ממשי כלל (Urban 2003; Carrette & King 2005).

במסגרת זו, תופעת התקשור מהדהדת מגמות המתפשטות ברחבי העולם המערבי מאז שנות ה-50 של המאה העשרים. הראשונה שבהן היא "המפנה הסובייקטיבי" עליו מדבר הפילוסוף צ'ארלס טיילור (Taylor 1991): התחזקות של מגמות רומנטיות שעמדו כבר בבסיס המודרניות, ושלפיהן על הפרט להכיר את נפשו שלו כבסיס לפעולה בעולם, ולהיוועץ ברגשותיו ותשוקותיו על בסיס תדיר ויומיומי. מפנה סובייקטיבי זה מתחזק על ידי מגמות של אינדיבידואליזציה (Beck & Beck-Gernsheim 2002), המדגישות את כוחו, ואף חובתו, של הפרט לשלוט בחייו במגוון תחומים: בבריאותו הנפשית, בחיי הדת שלו, בחיי האהבה שלו ובעבודתו. יש כאן מעין 'השתלטות' של שיח המאפיין את הזירה הפרטית גם על זירות, ומוסדות חברתיים, שנתפסו כפומביים וכמנוהלים לפי הגיון שונה, קולקטיבי ורציונלי יותר.

המגמה השנייה מאירה באור שונה את המפנה הסובייקטיבי. הטענה הנה שכוחם של מוסדות חברתיים לעצב את חיי הפרט לאו דווקא נחלש וכוחו של הפרט לאו דווקא עלה, אלא שמדובר ב־פֶּרְ (narrative) או תסריט תרבותי ההולך ונעשה פופולארי (Beck, Giddens and Lash 1994). כעת הפרט יתקשה יותר לטעון שתהפוכות חייו נבעו מהרקע החברתי שלו (מעמד, מגדר, אתניות וכדומה) משום שהטענה מאבדת מהלגיטימיות שלה. המוסדות החברתיים השונים הופכים למטושטשים, נמוגים אל תוך הרקע. כוחם המעשי לאו דווקא נחלש, אבל הדרישה מהפרט היא לנווט את חייו בעצמו, תוך שהוא, לכאורה, קובע לעצמו בעצמו אמונות, נורמות ומערכת מוסרית. זהו מצב שיש הרואים אותו כמבלבל ואף מייאש (Bauman 2000), המכנה אותו "מודרניות

נוזלית"), ויש הרואים אותו כעלייתה של מערכת מוסרית הומניסטית אוניברסלית המחליפה מערכות ערכים מקומיות (Heelas 2008).

חלק מהוגי הדעות המתארים שתי מגמות אלו מכנים את התקופה מאז מלחמת העולם השנייה "מודרניות שנייה" (Beck 2000) או "מודרניות מאוחרת" (Giddens 1991), וגורסים שמדובר לא בניתוק מן המודרנה והדגש שלה על מפעלים קולקטיביסטיים (בעיקר בהקשר הלאומי), אלא בהתחזקות כוחות מסוימים במודרנה והחלשות כוחות אחרים. כבר במודרנה, לדוגמה, עמד האינדיבידואל במרכז ההגות הפילוסופית והמניע לעיצוב מחודש של החברה והעולם היה רווחתו של הפרט. עבודה זו מנתחת את תופעת התקשור כחלק מעליית הסיפר האינדיבידואליסטי של המודרניות השנייה, ובעיקר, כחלק מהתפשטותו של פרזה בישראל במהלך שנות ה-80 וה-90 של המאה העשרים.

מתודולוגיה

בין ינואר 2006 לפברואר 2009 אספתי נתונים אודות תופעת התקשור בישראל. הנתונים נאספו בשלוש שיטות מרכזיות: חקר תוצרים תרבותיים (ובעיקר טקסטים), ראיונות עם מתקשרות ותצפית משתתפת.

התוצרים התרבותיים כללו הקלטות וידאו של תקשורים שהופצו ברשת האינטרנט, כיסוי תקשורתי של התופעה בערוצי הטלוויזיה השונים (כגון סדרת הריאליטי 'הכוח' ששודרה בערוץ 10 ב-2007), ובעיקר – איסוף וקריאה של טקסטים מתוקשרים. התקשור ייחודי בין תופעות העידן החדש בכך שמתקשרות מייצרות ידע הניתן להפצה, ולא רק חוויות, ואכן, כמעט לכל מתקשרת יש אתר אינטרנט בו היא מפיצה את המסרים המועברים לה על ידי הישויות. בנוסף, מתקשרות רבות מוציאות לאור ספרים מתוקשרים. במהלך המחקר ניסיתי לאתר כל ספר תקשור שנכתב בארץ ומצאתי 97 ספרים שכאלו, שנכתבו על ידי 40 מתקשרים (ראו Appendix A, בעברית).

במהלך המחקר ראיינתי 22 מתקשרים: 17 נשים ו-5 גברים. כל אלה מציעות (ומציעים) שירותי תקשור בעבור תשלום ורובן עובדות אך ורק כמתקשרות. חלוקה מגדרית זו מייצגת נאמנה את ריבוי הנשים בתחום התקשור. רוב המרואיינות (והמרואיינים) הם בשנות ה-50 לחייהן, ילידות ישראל, ממוצא אשכנזי ובנות המעמד הבינוני. רובן נשואות ובעלות ילדים.

במסגרת התצפית המשתתפת, נכחתי במספר פסטיבלים שהוקדשו לתקשור, השתתפתי בהרצאות שבהן מתקשרת העבירה מסרים מישויות ובסדנאות שבהן הישויות, לכאורה, העבירו את הקהל תהליכים של דמיון מודרך וענו על שאלות. בנוסף, בין אוגוסט לאוקטובר 2006

השתתפתי בקורס תקשור שנערך בתל אביב. בסך הכל צפיתי והשתתפתי בכ-250 שעות של פעילויות הקשורות לתקשור.

ממצאים

עליית התקשור כתוצאה משינויים בחברה הישראלית

את תופעת התקשור יש לראות כחלק משני תהליכים מרכזיים שעברו על החברה הישראלית מאז שנות ה-70 של המאה העשרים, ובעיקר על המעמד הבינוני, החילוני והאשכנזי, בישראל. התהליך הראשון הוא התרופפות האתוס הקולקטיביסטי הציוני (Kimmerling 2001): ירידה באמון בהנהגה הפוליטית ומעבר מחיפוש גאולה באפיקים קולקטיביים לחיפוש גאולה בערוצים פרטיים כגון דתות חדשות, חזרה בתשובה ופסיכותרפיה (Beit-Hallahmi 1992). בשנים אלה התחזקו והלכו מגמות של גלובליזציה ואינדיבידואליזציה בקרב המעמד הבינוני (Ram 2008). התהליך השני, הכרוך הדוקות בזה הראשון, הנו עליית האתוס הנאו-ליברלי הדוגל בשוק חופשי בו פועלים סוכנים חופשיים ממגבלות ומפיקות. במהלך שנות השמונים ישראל חוותה משבר כלכלי קשה, שהעמיק עוד יותר בעקבות משבר הבנקים של 1983, ושהגיע לשיאו באינפלציה של 445% ב-1984. תוכנית הייצוב הכלכלי של 1985 היוותה את נקודת המפנה של ישראל כלפי כלכלה נאו-ליברלית.

זהו הרקע לעליית התקשור בישראל: התקשור מקדש את הפרט, וגורס שכל שמתרחש בחייה אינו כורח הנסיבות, אלא תוצאה של היכולת שלה עצמה לברוא מציאות. הן הפרקטיקה והן האידיאולוגיה של מתקשרות הן היפר-אינדיבידואליסטיות: במפגשים אישיים המתקשרות מלמדות את לקוחותיהן לקחת אחריות על חייהן, והמסרים המגיעים מן הישויות מדגישים, שוב ושוב, את כוחה העצום, האינסופי, של הפרט. התקשור, לפיכך, 'מותאם' ספיר האינדיבידואליסטי של המודרניות השנייה ולביטויו באידיאולוגיה (שאינה רק כלכלית) של הנאו-ליברליזם. את ההתאמה הזו ניתן לראות בכמה רבדים, ובאמצעות התחקות אחר כמה תהליכים.

תקשור עם חוצנים ותקשור המקדש את הפרט

התהליך הראשון הינו התהליך ההיסטורי של התפשטות התקשור בישראל במהלך שנות ה-90 של המאה העשרים. באותה תקופה נפוצו בארץ שתי גרסאות של תקשור: תקשור עם חוצנים ותקשור 'רגיל' (אמריקאי במקורו) השם את הדגש על קדושת הפרט.

מתקשרות עם חוצנים הציעו טיפולים שבהם הלקוחה נכנסת לחדרה של המתקשרת, נשכבת על מיטת הטיפולים, ואז נערכות עליה פרוצדורות כירורגיות מתקדמות על ידי חוצנים בלתי נראים

מעולם אחר מבלי שהמתקשרת, לרוב, מדברת או אפילו נוגעת בלקוחה. בנוסף, מתקשרות עם חוצנים נטו יותר לחפש תמיכה הדדית: הן נהגו לוודא את דיוק התקשורים שקיבלו מהחוצנים בתהליך שכונה "הצלבת מידע" ולהיפגש לעתים מזומנות. מתקשרות אלה הונהגו בידי המפיץ המרכזי של גרסה זו של תקשור, מהנדס מראשון לציון בשם אדריאן דביר, שפרסם שני ספרים בנושא והופיע בעשרות הופעות בתקשורת.

מתקשרות השמות את הדגש על קדושת הפרט הציעו תקשור שונה הן בתוכנו והן בצורתו. מבחינת הצורה, תהליך הטיפול בלקוחות היה שיתופי ושוויוני בהרבה, כאשר הלקוחה נתבקשה, על ידי המתקשרת ועל ידי הישויות, לחלוק מידע, לעבור תהליכי "העלאה למודעות" ולבסוף ליטול את האחריות על צרותיה ועל המזור להן על עצמה. בנוסף, מתקשרות אלו לא נהגו אז, ואינן נוהגים גם היום, לפעול במסגרות קבוצתיות אלא בגפן – וגם בכך הן מדגישות את האוטונומיה של הפרט מעל לכל. מבחינת התכנים, מתקשרות עם חוצנים התעניינו בחוצנים, בעולמות בהם חיו ובאורך החיים שלהם – אבל לא ייחסו להם טוהר או חוכמה מיוחדים, אלא תחכום טכנולוגי. מתקשרות קדושת-הפרט, לעומתן, ראו את הישויות כנגישות למידע טהור ומדויק יותר, אבל העניין שלהן היה במידע הזה ובתועלת הטמונה בו (לעצמן, ללקוחותיהן ולעולם כולו) ואילו בישויות לא התעניינו כמעט וכלל.

התקשור עם החוצנים, שהינו המצאה ישראלית מקומית של אדריאן דביר ושל שכנתו חיה לוי, זכה לפריחה בשנות ה-90 בזכות "קדחת המילניום" והעניין התרבותי בחייזרים שנלווה אליה (Tumminia 2007), ובזכות הדגש שלו על תמיכה הדדית בין המתקשרות, דבר שסייע להן להתעלם מהלעג והחשד שהתופעה עוררה בארץ. אף התקשור המדגיש את קדושת הפרט התפשט באותן השנים, וחלק ניכר ממתקשרות אלה תקשר גם עם חוצנים באותה התקופה. במהלך העשור הראשון של שנות האלפיים, לעומת זאת, התקשור עם החוצנים הלך ונחלש, עד שבסופו נותרו בארץ רק שתיים-שלוש מתקשרות עם חוצנים. דעיכה זו נבעה משלוש סיבות: ראשית, אדריאן דביר נפטר בשנת 2004, דבר שהחליש את תפוצת התופעה וערער את רשתות התמיכה ההדדית שלה. שנית, העניין העולמי והישראלי בחוצנים דעך לאחר שנת 2000. שלישית, וזו הסיבה העיקרית, הדגש שהושם בתקשור עם חוצנים על סמכותה של המתקשרת, ובעיקר על סמכותם של החוצנים, לא התאים לתנאים חברתיים שהביאו חלק מחברי המעמד הבינוני הישראלי להתעניין בעידן החדש ובתקשור. תנאים חברתיים אלו הדגישו אחריות אישית ואת עליונות הרצון והנפש על הגוף והנסיבות החיצוניות, והדגשת קדושת הפרט בתקשור 'הרגיל' (שמקורו בארצות הברית) הביאה לשגשוגה של גרסה זו של תקשור, על חשבון התקשור עם החוצנים.

תפיסות אסכטולוגיות בתקשור ושינוי בתפיסת הפעולה הפוליטית

התאמה נוספת של פ.ר האינדיבידואליסטי ניתן לראות בתהליך השינוי שעבר על השיח האסכטולוגי של התקשור בעולם כולו במהלך המאה העשרים, ובתהליך מואץ יותר, בישראל מאז שנות ה-80 של המאה העשרים. התקשור, כחלק מהעידן החדש, אכן מאמין בבואה של תקופה חדשה ומוארת על העולם. במהלך שנות ה-80, המתקשרות הראשונות בארץ הנהיגו "מעגלי אור", בהם התאספו חסידי עידן חדש וניסו להביא שלום לעולם באמצעות מדיטציה. דוגמה לכך היא קבוצה קטנה שנפגשה מדי שבוע ברמת השרון, בביתה של מתקשרת אוסטרלית שעלתה לישראל זה מכבר. לאחר תקשור קצר הן נהגו למדוט יחד ולבצע light work, וזאת לשם "הבאת אור ואהבה לכוכב הלכת הסוער והאפל שלנו." לעמדתן, מדובר כאן בשילוב של פעילות פוליטית סטנדרטית ופעילות פוליטית אלטרנטיבית: ניסיון לשנות את המציאות החברתית באמצעות פעולה קיבוצית שהיא בעלת מימד ממשי (מפגש קבוצתי) כמו גם מיסטי (לשם העברת אנרגיה).

במהלך שנות ה-90, ככל שהחידוש שבתקשור התפוגג, האמונה האינדיבידואליסטית העומדת בבסיס התופעה דחקה את הפעילויות הקבוצתיות הצידה, ובימינו כמעט שלא מתקיימים יותר מפגשיים קבוצתיים כאלו. הסיבה לכך היא שמפגשים כאלו כוללים, כמעט בהכרח, יצירת קונצנזוס בו אנשים מקבלים את דעותיהם של אנשים אחרים. מבחינתן של מתקשרות, זו צורה של כפייה (או של רגלוציה): מדובר בהכפפת האחר לרצונך שלך, החטא הנורא מכל. יחד עם זאת, רוב רובן המתקשרות מאמינות עדין בהגעתו של עידן חדש. יתרה מזאת, כל מתקשרת ששוחחתי איתה על הנושא, או שכתבה אודותיו, מאמינה שהיא כבר פועלת לקידומו של שינוי פלנטרי שכזה. האמונה היא שהעצמה אישית, התמקדות ב"צמיחה הרוחנית" שלך עצמך, תביא למצב בו תהיה הצטברות של אנרגיה רוחנית שמייצרים אנשים 'מוארים', עד שהעולם כולו יותמר אל האור. הקבוצה הופכת מקבוצה קונקרטיית לקבוצה וירטואלית, למעין צביר אנושי שנוצר מתוך פעולות אישיות לחלוטין. במלים אחרות, שינוי העולם נובע משינוי העצמי, ופעולה אינטימית לחלוטין מוגדרת כפעולה פוליטית – אולם הפעם כבר מדובר בפעולה פוליטית מיסטית לחלוטין, שאין בה כבר ממדים של פעילות של קבוצה ממשית בעולם הממשי.

ברעיון של הצביר האנושי (או הקבוצה הנצברת, aggregate group) ישנן מקבילות מסוימות לרעיון הכלכלי של "היד הנעלמה" המווסתת את השוק ללא כוונת מכוון. אחת מהן היא ההצדקה המוסרית שהרעיון מעניק: ההתרכזות בפרט אין משמעה התעלמות מאחרים ומטובתם, אלא, מבחינתן של המתקשרות, ההפך המוחלט. כאשר אני "עושה עבודה" על עצמי אני, בסופו של דבר, מביאה גאולה לעולם כולו.

התקשור כפותר מתחים בתפיסת העצמי והמגדר

התקשור לא רק נסמך על עליית המודרניות השנייה בקרב המעמד הבינוני בישראל, אלא הוא אף פותר, עבור חלק מחברות אותו המעמד, כמה סתירות ומתיר כמה מתחים הכרוכים ב־פ.ר האינדיבידואליסטי.

במערב הולך וגדל הדגש המושם על ההפרדה של העצמי (self) מכל עצמי אחר הסובב אותו ומן הנסיבות החברתיות מחד גיסא, ועל השלמות וההמשכיות שלו עצמו, מאידך גיסא. העצמי נתפס, במלים אחרות, כאוטונומי, עקבי וקוהרנטי (Geertz 1983). אולם, מצד שני, חוקרים רבים טוענים שהאדם המערבי בימינו חבר ביותר ויותר רשתות חברתיות מסוגים שונים, נאלץ להחליף בצורה דרסטית את ההקשרים החברתיים בהם הוא נמצא עשרות פעמים בשבוע, והוא אף מוצף באינפורמציה מסוגים שונים המגיעה אליו ממקורות מגוונים ביותר – מאותן הרשתות החברתיות, דרך רשתות חברתיות וירטואליות וכלה בסוגים שונים של מדיה. העצמי מתפצל למאות חלקים והתפיסה המקובלת שלו כשלם, אחיד, מופרד מסביבתו והמשכי בזמן נהיית הולמת פחות ופחות (Gergen 1991; Melucci 1996b).

את המתח הזה פותרת תופעת התקשור באמצעות הכרה בשתי הטענות הללו בעת ובעונה אחת, וזאת בשני רבדים. ברובד הראשון מסרים מתוקשרים מקדשים את השלמות והאוטונומיה של העצמי, אך במקביל הפרקטיקה של התקשור מכירה, באמצעות הישיות, בכוחות חיצוניים הפועלים בתוכו ואף מציעה, באמצעות מצב תודעה שונה בו נמצאות המתקשרות בזמן התקשור, פיצול של ההכרה (Shanon 2001). ברובד השני, המתקשרות נוטות להדגיש שמצב של שינוי וצמיחה מתמידים הוא המצב האידיאלי עבור האדם – אך שמאחורי שאיפה מתמדת זו לצמוח ולהשתנות עומד הגרעין השלם, המושלם והנצחי של כל אדם ואדם: נשמתו. בכך המתקשרות מקדשות הן את החיפוש, הזרימה וההשתנות המאפיינים את הנסיבות החברתיות בהן נתון העצמי במערב, והן את שלמותו ושליטתו של אותו העצמי עצמו בחייו.

מתח נוסף שהתקשור פותר עבור המתקשרות הינו המתח בין תסריטי מגדר סותרים בהן נדרשות לעמוד נשים בימינו, בעיקר מקרב המעמד הבינוני (Hochschild 1989; Sointu & Woodhead 2008). החברה מצפה מנשים אלו הן להתמיד במילוי תסריטי מגדר נשיים מסורתיים של דאגה לזולת ודגש על רגשות ופאסיביות והן להתחיל ולמלא תסריטי מגדר גבריים מסורתיים של דאגה לעצמך, דגש על רציונליות ותועלתנית ופעולה אקטיבית. זו, לדעתי, הסיבה העיקרית לבולטות של נשים בקרב המתקשרים. התקשור מאפשר לנשים לחיות תסריט מגדר

'מעורבב', שיש בו, הן ברמה התיאולוגית והן ברמת העשייה, מן התסריט הנשי כמו גם מן זה הגברי. התקשור הוא תופעה 'גברית' כיוון שמתקשרות פועלות כעצמאיות, שהעסק שלהן הוא הן עצמן, והן מדגישות את השליטה של הרוח על החומר, ובעיקר, את האוטונומיה והניתוק מהחברה של הפרט. אך התקשור הוא גם תופעה 'נשית' כיוון שמתקשרות עוסקות במקצוע טיפולי, עובדות בסביבה ביתית ומאמינות בידע הנובע מאינטואיציה ו"תחושות בטן" ולא בידע רציונלי. ומובן שהמתקשרות מציגות עצמן ככלי פאסיבי דרכו פועלות בעולם ישויות אקטיביות – ישויות שהן, לרוב, גבריות; אך בה בעת הן שומרות על שליטה ביחסיהן עם הישויות.

לימוד השקפת עולם חדשה

למרות ההתאמה בין התקשור לערכי המעמד הבינוני הוא אף נסמך על השקפת עולם, ובעיקר על דרך לראיית העולם, שהינה שונה בכמה מובנים מהותיים מזו המקובלת בקרב מעמד זה בישראל. בסופו של דבר, מתקשרות יוצרות קשר עם ישויות לא חומריות ורואות את העולם כמלא בכוחות וישויות קסומים. את הדרך הזו לראיית העולם לומדות המתקשרות בעיקר דרך תרגול חוזר ונשנה של פעולה מתוך מצב תודעה שונה (altered state of consciousness), סוג של טראנס שיש בו מְהֵבָּ לְעוֹת (absorption, ראו Luhrmann, Nusbaum & Thisted 2010), דהינו, מיקוד של תשומת הלב באירועים פנימיים המאפשר הפלגה על כנפי הדמיון בצורה המרגישה מוחשית במיוחד. יחד עם זאת, כאמור, מיקוד זה של תשומת הלב כרוך בתופעת התקשור גם בפעולה אל מול אחרים בעולם: אם בהעברה של מסרים מתוקשרים אל מול קהל, ובעיקר, בפעולה אל מול לקוחות בזמן טיפולים. נדרש כאן מיקוד של תשומת הלב לא רק בעולם הפנימי, אלא גם במידע המגיע מן העולם החיצוני, והגבה מהירה לאותו סוג של מידע.

מצב זה – מצב התקשור – דורש, כאמור, תרגול, אך הוא גם דורש יכולת אישית מסוימת למיקודה וְהֵבָּ לְעוֹת לצד אמפטיה ורגישות לעומדת מולך. המתקשרות שראינתן, כמו גם אלו החולקות את סיפור חייהן בטקסטים ברשת ובספרים, מספרות שכבר בילדותן חוו חוויות מיסטיות, שהמשיכו, לרוב בתדירות נמוכה, לאורך חייהן. רבות מהן חוו בגיל המעבר משבר, אם בריאותי ואם נפשי, ובעקבות המצוקה חוו חוויה ברורה ומוחשית יותר של "פתיחה לתקשור" ומפגש עם ישות (או כמה ישויות). זו הייתה חוויה מכוננת, אך רובן לא התחילו לתקשר מיד לאחריה – קודם לכן הן תרגלו טכניקות טיפוליות אחרות של העידן החדש (רייקי, שיאצו, טארוט וכדומה), ובמקביל, עברו "תקופת הסתגלות" ואימון שבה למדו "להכיר את הישויות" ותיקשרו

בעיקר עבור עצמן ועבור מעגל מצומצם של חברים וקרובי משפחה. רק לאחר מכן התחילו לתקשר בעבור לקוחות.

לחלופין, ניתן אף ללמוד תקשור בקורס המיועד לכך, שבו נלמדים מצב התודעה ודרך הפעולה של התקשור באמצעות שלושה ממדים: הממד הקוסמולוגי של הצגת מערכת חדשה באמצעותה נחוה העולם; הרמה הפנומנולוגית, של חשיפה לחוויות חדשות ורבות עוצמה; והרמה הפרקטית, בה סט כישורים חדש נרכש באמצעות תרגול. במהלך קורס התקשור שלושת הממדים הללו נשזרים זה בזה, כאשר תרגול המעודד חוויות מסוג מסוים פועל להטמעת מערכת משמעות חדשה (שאף נלמדת בצורה מפורשת). הקורס בנוי, בתחילתו, סביב מדיטציות של דמיון מודרך שמייצרות חוויות רבות עוצמה של הגעה לעולמות אחרים ומפגש עם ישויות; אך ככל שהוא מתקדם, הדגש מושם לא על העולמות האחרים, אלא על השימוש בקשר שנוצר עם הישויות לשם פעולה בעולם הזה: לשם טיפול באנשים אחרים.

במלים אחרות, הקורס מנצל מכלול חוויות רב-עוצמה על מנת לאשש מערכת קוסמולוגית מסוימת (lifeworld, וראו Schütz 1967), הגורסת שהיקום הרוחני קיים ונגיש – ושהוא קיים מסביבנו ולא במקום מרוחק ונשגב. התרגולים בנויים כך שהם הופכים בהדרגה את המשתתפים למיומנים ויעילים יותר בתקשור: עם עצמך, עם הישויות, ואז עבור אנשים אחרים. ישנו אף מעבר מהבלעות מעולם פנימי או מדומיין לעבודה בעולם הזה. הידע הקוסמולוגי הנלמד אומר שלישויות יש, אמנם, הרבה מה לתרום, אבל המתקשרת היא זו הנמצאת בשליטה, ושעליה לסמוך על עצמה ועל חוויותיה. החוויות, בתורן, מאששות את הידע באמצעות הפיכת הישות לנוכחת יותר ויותר בעולם, עד שהיא נטמעת כולה בתוך המתקשרת, ובאה לידי ביטוי באמצעות יכולתה של המתקשרת לטפל באחרים. שלושת הממדים נטווים זה בתוך זה והופכים את התקשור לבר-השגה ומשכנע.

אופציות חיות וחזרת הקסם לעולם

לתופעת התקשור, לסיכום, ישנן ממדים גלובליים, מקומיים, אישיים וקוגניטיביים. ברמה הגלובלית, הוא חלק מהתופעה של חזרת הדת לעולם, הניכרת מאז נפילת הגוש הקומוניסטי ושיש המכנים אותה פוסט-חילונית (Habermas 2008). יחד עם זאת, התקשור, כמו תופעות דתיות רבות אחרות, אינו מהווה "החזרת עטרה ליושנה", אלא התאמה של מערכות דתיות להשקפות עולם חילוניות (Beck 2010): מבחינת מבני הסמכות שלו, כאמור, התקשור מהדהד תכנים נאו-ליברלים ואינדיבידואליסטים ולא מבנים דתיים מסורתיים של סמכות חיצונית לפרט. עדיין

ברמה עולמית, אך בעיקר בקרב המעמד הבינוני במערב, התקשור הינו חלק מהמפנה הסובייקטיבי והדגש על עולמה הפנימי, וחוויותיה, של הפרט כמקורות הידע האותנטי.

ברמה המקומית, התנאים להתפשטות תופעת התקשור בקרב אנשי (ובעיקר נשות) המעמד הבינוני בישראל 'הבשילו' רק במהלך שנות ה-80 וה-90 של המאה העשרים, עם עליית הסיפר האינדיבידואליסטי של המודרניות השנייה, והמתחים הנלווים אליו, בקרב מעמד זה, שהוא הנשא התרבותי המרכזי של הזהות הגלובלית בישראל (Ram 2008).

ברמה האישית, נשים (ואנשים) מסוימות מצאו את התקשור מושך יותר מאחרים לא רק בגלל הרקע החברתי שלהן, אלא בגלל נסיבות חייהן כמו גם הנטיה שלהן לחוויות מיסטיות. מדובר בנשים שלמדו מקצועות בעלי גוון יצירתי המדגישים עשייה ויוזמה אישית (Florida 2002), אך לא מצאו סיפוק במקצועות אלו. אותן נשים, בשלב מתקדם יחסית בחינם, חוו חוויה של תקשור שפתחה בפניהם אפשרות מקצועית חדשה: אוטונומית, יצירתית וטיפולית, שהתאימה לנטייתן לראות את העולם כבעל ממדים לא-חומריים. בתקשור, הן מרגישות, הן מצאו את ייעודן והן בטוחות בעצמן ובתרומתן לעולם יותר מאי-פעם.

ברמה הקוגניטיבית, התקשור דורש לימוד תהליך של הבלעות שאין בו ניתוק מן העולם: מצב תודעה אחר שבו יש אלמנטים של דיסוציאציה, של פעולה המתרחשת מבלי רצון או תחושה שאת היא הפועלת; וכל זאת תוך קידוש הרצון והיכולת לשלוט בכל פרט ופרט מחייד.

התקשור, כתופעה חברתית, נדרש לכל הרמות הללו במקביל. יתכן, למשל, שניתן ללמוד את הרמה הקוגניטיבית – אך ללא מסגרות חברתיות בהן מקובל לנהוג בה לא היה ניתן ללמד אותה לאחרות או לבחור בתקשור כמקצוע לגיטימי. בצורה דומה, התפשטות המודרניות השנייה בישראל יכולה לייצר מתחים (בתסריטי מגדר, בתפיסות העצמי) בקרב נשים שאינן בעלות נטייה לחוויות מיסטיות, ושלקן מבחינתן התקשור לא יהפוך לעולם "אופציה חיה" (James 1979), אופציה שאפשר לראות אותה כאפשרות סבירה לפרש דרכה את העולם.

BIBLIOGRAPHY (From full thesis)

- Aharoni, Yair. 1998. "The Changing Political Economy of Israel." *Annals of the American Academy for Political and Social Sciences* 555.1:127-146.
- Albanese, Catherine L. *A Republic of Mind and Spirit: A Cultural History of American Metaphysical Religion*. New Haven: Yale University Press, 2007.
- Alexander, Kay. 1992. "Roots of the New Age." In Lewis, James R. and J. Gordon Melton (Eds.) *Perspectives on the New Age*. Albany, NY: State University of New York Press, pp. 30-47.
- Almog, Oz. 2002 "Shifting the Centre from Nation to Individual and Universe: The New 'Democratic Faith' of Israel." *Israel Affairs* 8.1-2:31-42.
- Altman, Sara. 2005. *A Dialogue with Tom Speaker of the Nine: Questions and Answers*. Ramat Gan: Gal Publishing [in Hebrew].
- Amit, Vered. 2000. "Introduction: Constructing the Field", in Vered. Amit (ed.) *Constructing the Field: Ethnographic Fieldwork in the Contemporary World*. London: Routledge, pp. 1-18.
- Anderson, Walter T. *The Upstart Spring*. Reading, MA: Addison-Wesley, 1983.
- Arbel, Gali. 2004. "A Doctor from another World: Healing with Aliens". *Haim Aherim* 98:46-50 [in Hebrew].
- Ariel, Yaakov. 2010. "Paradigm Shift: New Religious Movements and Quests for Meaning and Community in Contemporary Israel." *Nova Religio* 13.4:4-22.
- Arison, Shari. *Birth: When the Spiritual and the Material Come Together*. Beverly Hills, CA: Phoenix Books, 2009.
- Asad, Talal (ed.). *Anthropology and the Colonial Encounter*. London: Ithaca Press, 1973.
- Baert, Patrick, and Filipe Carreira da Silva. *Social Theory in the Twentieth Century and Beyond*. Cambridge: Polity, 2010.
- Baruchson-Arbib, Shifra and Kvity, Tal. 2004. "The Publication of "Self-Help Books" in Israel." *Public Library Quarterly* 23:33-48.
- Barzilai, Sofi. *Being-in-the-World-as-Channel: The Subjective Experience of Channeling: A Phenomenological Study*, doctoral dissertation, Haifa: Haifa University, unpublished [in Hebrew].
- Bauman, Zygmunt. *Liquid Modernity*. Cambridge, UK: Polity Press, 2000.
- Baumeister, Roy F. 1987. "How the Self Became a Problem: A Psychological Review of Historical Research". *Journal of Personality and Social Psychology* 52.1:163-176.
- Bailey, Alice. *A Treatise on Cosmic Fire*. New York, NY: Lucis Publishing Company, 1925.
- Bailey, Alice. *From Intellect to Intuition*. New York, NY: Lucis Publishing Company, 1932.
- Bailey, Alice. *A Treatise on White Magic*. New York, NY: Lucis Publishing Company, 1934.

- Bailey, Alice. *A Treatise on the Seven Rays*. New York, NY: Lucis Publishing Company, 1936.
- Bailey, Alice. *The Externalisation of the Hierarchy*. New York, NY: Lucis Publishing Company, 1957.
- Beck, Ulrich. *Risk Society: Towards a New Modernity*. London: Sage, 1992.
- Beck, Ulrich. 2000. "The Cosmopolitan Perspective: Sociology of the Second Age of Modernity." *British Journal of Sociology* 51.1:79-105.
- Beck, Ulrich. *The Cosmopolitan Vision*. Cambridge, UK: Polity, 2006.
- Beck, Ulrich. *A God of One's Own: Religion's Capacity for Peace and Potential for Violence*. Cambridge, UK: Polity, 2010.
- Beck, Ulrich, Anthony Giddens, and Scott Lash. *Reflexive Modernization: Politics, Tradition and Aesthetics in the Modern Social Order*. Stanford, CA: Stanford University Press, 1994.
- Beck, Ulrich, and Elisabeth Beck-Gernsheim. *Individualization: Institutionalized Individualism and Its Social and Political Consequences*. London: Sage, 2002.
- Beckford, James A. 2000. "Religious Movements and Globalization." In Cohen, Robin and Rai Shirin (Eds.) *Global Social Movements*. London: Athlone Press, pp. 165-183.
- Beckford, James A. *Social Theory and Religion*. Cambridge, UK: Cambridge University Press, 2003.
- Beit-Hallahmi, Benjamin. 1991. "New Religions in Israel: 1970-1990." In Sobel, Zvi and Benjamin Beit-Hallahmi (Eds.) *Tradition, Innovation, Conflict: Jewishness and Judaism in Contemporary Israel*. Albany, NY: State University of New York Press, pp. 203-223.
- Beit-Hallahmi, Benjamin. *Despair and Deliverance: Private Salvation in Contemporary Israel*. Albany, NY: State University of New York Press, 1992.
- Berg, Bruce L. *Qualitative Research Methods for the Social Sciences*. Boston, MA: Allyn and Bacon, 2004.
- Berger, Peter L. *The Sacred Canopy; Elements of a Sociological Theory of Religion*. Garden City, NY: Doubleday, 1967.
- Berger, Peter L. 1999. "The Desecularization of the World: A Global Overview." In Berger, Peter L. (ed.) *The Desecularization of the World: Resurgent Religion and World Politics*. Washington, DC: Ethics and Public Policy Center, pp. 1-18.
- Best Steven. 1994. "Foucault, Postmodernism, and Social Theory." In Dickens, David R. and Andrea Fontana (Eds.) *Postmodernism and Social Inquiry*. New York, NY: Guilford Press, pp. 25-52.
- Bellah, Robert N., Richard Madsen, William M. Sullivan, Ann Swidler and Steven M. Tipton. *Habits of the Heart: Individualism and Commitment in American Life*. Berkeley, CA: University of California Press, 1985.
- Bjorling, Joel. *Channeling: A Bibliographic Exploration*. New York, NY: Garland, 1992.

- Bilu, Yoram. *The Saints' Impresarios: Dreamers, Healers, and Holy Men in Israel's Urban Periphery*. Brighton, MA: Academic Studies Press, 2009.
- Boddy, Janice. 1994. "Spirit Possession Revisited: Beyond Instrumentality." *Annual Review of Anthropology* 23:407-434.
- Bourdieu, Pierre. *Distinction: A Social Critique of the Judgement of Taste*. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1984.
- Bourguignon, Erika (ed.) *Religion, Altered States of Consciousness, and Social Change*. Columbus, OH: Ohio State University Press, 1973.
- Bourguignon, Erika. *Possession*. San Francisco, CA: Chandler & Sharp Publishers, 1976.
- Bowie, Fiona. *The Anthropology of Religion: an Introduction*. Oxford: Blackwell, 2006.
- Boyatzis, Richard E. *Transforming Qualitative Information: Thematic Analysis and Code Development*. Thousand Oaks, CA: Sage, 1998.
- Bradby, Ruth. 2007. "Coping with the Non-existent: A Course in Miracles and Evil." In Riddell, Peter G. and Beverley Smith Riddell (Eds.) *Angels and Demons: Perspectives and Practice in Diverse Religious Traditions*. Nottingham: Apollos, pp. 210-230.
- Braude, Stephen E. *First Person Plural: Multiple Personality and the Philosophy of Mind*. London: Routledge, 1991.
- Brown, Michael F. *The Channeling Zone: American Spirituality in an Anxious Age*. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1997.
- Brown, Wendy. 2003. "Neo-liberalism and the End of Liberal Democracy." *Theory & Event* 7.1 [no pagination].
- Bruner, Jerome. 1991. "The Narrative Construction of Reality." *Critical Inquiry* 18:1-21.
- Butler, Judith. 1988. "Performative Acts and Gender Constitution: An Essay in Phenomenology and Feminist Theory." *Theatre Journal* 40.4:519-531.
- Butler, Judith. *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. New York, NY: Routledge, 1990.
- Byron, George G. *The Complete Works of Lord Byron*. Paris: A. & W. Galignani & Co., 1837.
- Caddy, Eileen. *Flight into Freedom*. Shaftsbury, Dorset: Element, 1988.
- Campbell, Bruce F. *Ancient Wisdom Revived: A History of the Theosophical Movement*. Berkeley, CA: University of California Press, 1997.
- Campbell, Colin. *The Easternization of the West: A Thematic Account of Cultural Change in the Modern Era*. Boulder, CO: Paradigm Publishers, 2007.
- Carey, Ken. *The Starseed Transmissions*. San Francisco, CA: HarperSanFrancisco, 1991 (1982).
- Caroll, Lee. *The End Times*. Del Mar, CA: Kryon Books, 1993.
- Caroll, Lee. *Kryon 2002: Passing the Marker*. Del Mar, CA: Kryon Books, 2000

- Carroll, Lee. *Lifting the Veil*. Del Mar, CA: Kryon Books, 2007.
- Carrette, Jeremy R., and Richard King. *Selling Spirituality: The Silent Takeover of Religion*. London: Routledge, 2005.
- Castaneda, Carlos. *The Teachings of Don Juan: A Yaqui Way of Knowledge*. Berkeley, CA: University of California Press, 1968.
- Castaneda, Carlos. *A Separate Reality: Further Conversations with Don Juan*. New York, NY: Simon and Schuster, 1971.
- Castaneda, Carlos. *Journey to Ixtlan: The Lessons of Don Juan*. New York, NY: Simon and Schuster, 1972.
- Castells, Manuel. 1996. *The Rise of the Network Society*. Malden, MA: Blackwell.
- Cardeña, Etzel, Steven J. Lynn, and Stanley Krippner (Eds.) *Varieties of Anomalous Experience: Examining the Scientific Evidence*. Washington, DC: American Psychological Association, 2000.
- Chilton, Stephen. 1988. "Defining Political Culture." *The Western Political Quarterly* 41.3:419-445.
- Chodorow, Joan. *Jung on Active Imagination*. Princeton, NJ: Princeton University Press, 1997.
- Chodorow, Nancy. 1971. "Being and Doing: A Cross-cultural Examination of the Socialization of Males and Females." In Gornick, Vivian and Barbara K. Moran (Eds.) *Women in Sexist Society: Studies in Power and Powerlessness*. New York, NY: Basic Books, pp. 173-198.
- Christian, William A. *Visionaries: The Spanish Republic and the Reign of Christ*. Berkeley, CA: University of California Press, 1996.
- Clifford, James, and George E. Marcus (Eds.) *Writing Culture: The Poetics and Politics of Ethnography: A School of American Research Advanced Seminar*. Berkeley, CA: University of California Press, 1986.
- Cohen, Steven Martin, and Arnold M. Eisen. *The Jew Within: Self, Family, and Community in America*. Bloomington, IN: Indiana University Press, 2000.
- Comaroff, Jean. *Body of Power, Spirit of Resistance: The Culture and History of a South African People*. Chicago, IL: University of Chicago Press, 1985.
- Connell, Robert W. *Masculinities*. Berkeley, CA: University of California Press, 1995.
- Corey, Michael A. 1988. "The Psychology of Channeling." *Psychology: A Journal of Human Behavior* 25:86-92.
- Crapanzano, Vincent, and Vivian Garrison (Eds.) *Case Studies in Spirit Possession*. New York, NY: Wiley, 1977.
- Csíkszentmihályi, Mihaly. *Flow: The Psychology of Optimal Experience*. New York, NY: Harper & Row, 1990.
- Csordas, Thomas J. 1993. "Somatic Modes of Attention." *Cultural Anthropology* 8.2:135-156.
- Csordas, Thomas J. *The Sacred Self: A Cultural Phenomenology of Charismatic Healing*. Berkeley, CA: University of California press, 1994.

- Cushman, Philip. 1990. "Why the Self is Empty". *American Psychologist* 45:599-611.
- Davie, Grace. *Europe, the Exceptional Case: Parameters of Faith in the Modern World*. London: Darton, Longman & Todd, 2002.
- Denzin, Norman K., and Yvonna S. Lincoln. 1994. "The Discipline and Practice of Qualitative Research." In Denzin, Norman K., and Yvonna S. Lincoln (Eds.) *Handbook of Qualitative Research*. Thousand Oaks, CA: Sage, pp. 1-32.
- Desjarlais, Robert R. *Body and Emotion: The Aesthetics of Illness and Healing in the Nepal Himalayas*. Philadelphia, PA: University of Pennsylvania Press, 1992.
- Donahue, Michael J. 1993. "Prevalence and Correlates of New Age Beliefs in Six Protestant Denominations." *Journal for the Scientific Study of Religion* 32.2: 177-184.
- Durkheim, Émile. *The Elementary Forms of Religious Life*. Oxford: Oxford University Press, 2001 (1915).
- Dvir, Adrian. *X3: Healing, Entities and Aliens*. Tel-Aviv: Gal Publishing, 1999 [in Hebrew].
- Dvir, Adrian. *Healing with Aliens*. Tel-Aviv: Gal Publishing, 2001 [in Hebrew].
- Eisenstadt, S. N. *Comparative Civilizations and Multiple Modernities*. Leiden: Brill, 2003.
- Eshed, Eli. 2004. "Aliens against Hemorrhoids." Online: <http://www.notes.co.il/eshed/8585.asp> [in Hebrew, accessed July 13th, 2010].
- Eshed, Eli. 2006. "Margot Clausner: The Matriarch of the Israeli New Age and Media." Online: <http://www.notes.co.il/eshed/18572.asp> [in Hebrew, accessed October 12th, 2010].
- Eshet, Techia. 2006. *Flying Saucers and Green Creatures – The Israeli Case Study*, doctoral dissertation, Haifa: University of Haifa.
- Evans-Pritchard, Edward E. *Theories of Primitive Religion*. Oxford: Clarendon Press, 1965.
- Faber, Mel D. *New Age Thinking: A Psychoanalytic Critique*. Ottawa, Ont.: University of Ottawa Press, 1996.
- Fadlon, Judith. *Negotiating the Holistic Turn: The Domestication of Alternative Medicine*. Albany, NY: State University of New York Press, 2005
- Favret-Saada, Jeanne. *Deadly Words: Witchcraft in the Bocage*. Cambridge, UK: Cambridge University Press, 1980.
- Feher, Michel, 2008. "Self-Appreciation; or the Aspirations of Human Capital." *Public Culture* 21.1:21-41.
- Fetterman, David. M. *Ethnography: Step by Step*. Thousand Oaks, CA: Sage, 1989.
- File, Dani. 2005. "The Health Business under Neo-Liberalism: The Israeli Case." *Critical Social Policy* 25:180-197.
- Filoramo, Giovanni. *Millenarismo e New Age: Apocalisse e Religiosità Alternative*. Bari: Dedalo, 1999.
- Florida, Richard L. *The Rise of the Creative Class, and How It's Transforming Work, Leisure, Community and Everyday Life*. New York, NY: Basic Books, 2002.

- Fontana, Andrea and James H. Frey. 2000. "The Interview: From Structured Questions to Negotiated Text." In Norman K. Denzin and Yvonna S. Lincoln (Eds.), *Handbook of Qualitative Research*, London: Sage, pp. 645-672.
- Foucault, Michel. *Discipline and Punish*. New York, NY: Vintage Books, 1979.
- Foucault, Michel. *The Care of the Self*. New York, NY: Vintage Books, 1988.
- Frale, Deborah E. S. 1997. "Gender, Racial, Ethnic, Sexual, and Class Identities." *Annual Review of Psychology* 48:139-162.
- Friedman, Jonathan. 1990. "Being in the World: Globalization and Localization." *Theory, Culture & Society* 7.2-3:311-328.
- Frisk, Liselotte. 2007. "Quantitative Studies of New Age: A Summary and Discussion." In Kemp, Daren and James R. Lewis (Eds.) *Handbook of New Age*. Leiden: Brill, pp. 103-122.
- Frisk, Liselotte. 2003. "New Age Participants in Sweden: Background, Beliefs, Engagement and 'Conversion'." In Kranenborg, Reender and Mikael Rothstein (Eds.) *New Religions in a Postmodern World*. Aarhus: Aarhus University Press, pp. 241-256.
- Fuller, Robert C. *Spiritual, but Not Religious: Understanding Unchurched America*. Oxford: Oxford University Press, 2001.
- Furedi, Frank. *Therapy Culture: Cultivating Vulnerability in an Uncertain Age*. London: Routledge, 2004.
- Garb, Jonathan. *The Chosen Will Become Herds: Studies in Twentieth-Century Kabbalah*. New Haven, CT: Yale University Press, 2009.
- Geertz, Clifford. *The Interpretation of Cultures: Selected Essays*. New York, NY: Basic Books, 1973.
- Geertz, Clifford. 1974. "'From the Native's Point of View': On the Nature of Anthropological Understanding." *Bulletin of the American Academy of Arts and Sciences* 28.1:26-45.
- Geertz, Clifford. *Local Knowledge: Further Essays in Interpretive Anthropology*. New York, NY: Basic Books, 1983.
- Geertz, Clifford. *Works and Lives: The Anthropologist as Author*. Stanford, CA: Stanford University Press, 1988.
- Gellner, Ernest. *Nations and Nationalism*. Ithaca, NY: Cornell University Press, 1983.
- Gergen, Kenneth J. *The Saturated Self: Dilemmas of Identity in Contemporary Life*. New York, NY: Basic Books, 1991.
- Giddens, Anthony. *The Constitution of Society: Outline of the Theory of Structuration*. Cambridge, UK: Polity Press, 1984.
- Giddens, Anthony. *The Consequences of Modernity*. Stanford, CA: Stanford University Press, 1990.
- Giddens, Anthony. *Modernity and Self-Identity: Self and Society in the Late Modern Age*. Cambridge: Polity, 1991.
- Gilbert, Daniel T. and Patrick S. Malone. 1995. "The Correspondence Bias." *Psychological Bulletin* 117.1:21-38.

- Gill, Rosalind and Andy Pratt. 2008. "In The Social Factory? Immaterial Labour, Precariousness and Cultural Work." *Theory, Culture & Society* 25.7-8:1-30.
- Glaser, Barney G. and Anselm L. Strauss. *The Discovery of Grounded Theory: Strategies for Qualitative Research*. Chicago, IL: Aldine Pub. Co., 1967.
- Gluckman, Max (ed.). *Closed Systems and Open Minds: The Limits of Naivety in Social Anthropology*. Chicago, IL: Aldine, 1967.
- Goffman, Erving. *The Presentation of Self in Everyday Life*. Garden City, NY: Doubleday, 1959.
- Goodman, Felicitas D. *Speaking in Tongues: A Cross-cultural Study of Glossolalia*. Chicago, IL: University of Chicago Press, 1972.
- Goodman, Felicitas D. 1999. "Ritual Body Postures, Channeling, and the Ecstatic Body Trance." *Anthropology of Consciousness* 10.1:54-59.
- Greenfield, Sidney M. *Spirits with Scalpels: The Culturalbiology of Religious Healing in Brazil*. Walnut Creek, CA: Left Coast Press, 2008.
- Grinberg, L. Lev. and Gershon Shafir. 2000. "Economic Liberalization and the Breakup of the Histadrut's Domain." In Shafir, Gershon and Yoav Peled (Eds.) *The New Israel: Peace and Socio-Economic Liberalization*. Boulder, CO: Westview Press, pp. 103-128.
- Gupta, Akhil and Ferguson James. 1997. "Discipline and Practice: 'The Field' as Site, Method and Location in Anthropology". In Gupta, Akhil and James Ferguson (Eds.) *Anthropological Locations: Boundaries and Grounds of a Field Science*. Berkeley CA: University of California Press, pp 1-46.
- Habermas, Jürgen. *Legitimation Crisis*. Boston: Beacon Press, 1975.
- Habermas, Jürgen. 2008. "Secularism's Crisis of Faith: Notes on Post-Secular Society". *New Perspectives Quarterly* 25:17-29.
- Hacking, Ian. *Rewriting the Soul: Multiple Personality and the Sciences of Memory*. Princeton, NJ: Princeton University Press, 1995.
- Halifax, Joan. *Shaman, the Wounded Healer*. New York, NY: Crossroad, 1982.
- Hanegraaff, Wouter J. *New Age Religion and Western Culture: Esotericism in the Mirror of Secular Thought*. New York, NY: State university of New York press, 1998.
- Hannerz, Ulf. *Cultural Complexity: Studies in the Social Organization of Meaning*. New York, NY: Columbia University Press, 1992.
- Hannerz, Ulf. 2006. "Studying Down, Up, Sideways, Through, Backwards, Forwards, Away and at Home: Reflections on the Field Worries of an Expansive Discipline." In Coleman, Simon and Peter Collins (Eds.) *Locating the Field: Space, Place and Context in Anthropology*. Berg Publishers, pp. 23-41.
- Harvey, David. *A Brief History of Neoliberalism*. Oxford: Oxford University Press, 2005.
- Harvey, Peter. *The Selfless Mind: Personality, Consciousness and Nirvāṇa in Early Buddhism*. Surrey: Curzon Press, 1995.

- Hay, Colin. *Political Analysis: A Critical Introduction*. Houndmills, Basingstoke, Hampshire: Palgrave, 2002.
- Hay, Colin. *Why We Hate Politics*. Cambridge, MA: Polity Press, 2007.
- Hazan, Haim, and Esther Hertzog (Eds.). *Serendipity in Anthropological Research: The Nomadic Turn*. Farnham, Surrey: Ashgate, 2011.
- Hearn, Jeff, and David H. J. Morgan. *Men, Masculinities and Social Theory*. London: Unwin Hyman, 1990.
- Heelas, Paul. *The New Age Movement: The Celebration of the Self and the Sacralization of Modernity*. Cambridge, MA: Blackwell, 1996.
- Heelas, Paul. *Spiritualities of Life: Romantic Themes and Consumptive Capitalism*. Oxford: Blackwell, 2008.
- Heelas, Paul, Linda Woodhead, Benjamin Seel, Bronislaw Szerszynski and Karin Tusting. *The Spiritual Revolution: Why Religion is giving Way to Spirituality*. Malden, MA: Blackwell, 2005
- Herrero, Juan A. 1999. "Medjugorje: Ecclesiastical Conflict, Theological Controversy, Ethnic Division." *Research in the Social Scientific Study of Religion* 10:137-170.
- Hervieu-Leger, Daniele. 1989. "Tradition, Innovation and Modernity: Research Notes." *Social Compass* 36.1:71-81.
- Hobsbawm, Eric J. *Nations and Nationalism since 1780: Programme, Myth, Reality*. Cambridge, UK: Cambridge University Press, 1990.
- Hochschild, Arlie R. *The Managed Heart: Commercialization of Human Feeling*. Berkeley, CA: University of California Press, 1983.
- Hochschild, Arlie R. *The Second Shift: Working Parents and the Revolution at Home*. New York, NY: Viking, 1989.
- Hochschild, Arlie R. *The Time Bind: When Work Becomes Home and Home Becomes Work*. New York, NY: Metropolitan Books, 1997.
- Holbraad, Martin. 2009. "Ontography and Alterity: Defining Anthropological Truth." *Social Analysis* 53.2:80-93.
- Höllinger, Franz. 2004. "Does the Counter-Cultural Character of New Age Persist? Investigating Social and Political Attitudes of New Age Followers." *Journal of Contemporary Religion* 19.2: 239-310.
- Houtman, Dick and Peter Mascini. 2002. "Why Do Churches Become Empty, while New Age Grows? Secularization and Religious Change in the Netherlands." *Journal for the Scientific Study of Religion* 41.3:455-473.
- Hughes, Durren. J. 1991. "Blending with an Other: An Analysis of Trance Channeling in the United States." *Ethos* 19.2: 161-184.
- Hughes, Durren. J. 1992. "Differences between Trance Channeling and Multiple Personality Disorder on Structured Interview." *The Journal of Transpersonal Psychology* 24.2:181-192.

- Hughes, Durren. J. and Norbert T. Melville. 1990. "Changes in Brainwave Activity during Trance Channeling: A Pilot Study." *Journal of Transpersonal Psychology* 22.1: 175-189.
- Huss, Boaz. 2007. "The New Age of Kabbalah: Contemporary Kabbalah, the New Age and Postmodern Spirituality." *Journal of Modern Jewish Studies* 6.2:107-125.
- Husserl, Edmund. *The Crisis of European Sciences and Transcendental Phenomenology: An Introduction to Phenomenological Philosophy*. Evanston, IL: Northwestern University Press, 1970.
- Hyman, Ray. 1977. "Cold Reading': How to Convince Strangers That You Know All About Them." *The Skeptical Inquirer* 1.2:18-37.
- Inbari, Assaf. 1999. "New Age: the Fall of the Secular State". Online: http://inbari.co.il/en_hilonim.htm [accessed August 21st, 2011].
- Introvigne, Massimo and Pier Luigi Zoccatelli. *New Age Next Age: Una Nuova Religiosità Dagli Anni '60 a Oggi*. Florence: Giunti, 1999.
- Israel, Jonathan I. *Radical Enlightenment: Philosophy and the Making of Modernity, 1650-1750*. Oxford: Oxford University Press, 2001.
- Ivakhiv, Adrian J. *Claiming Sacred Ground*. Bloomington and Indianapolis, IN: Indiana University Press, 2001.
- James, William. *The Will to Believe and Other Essays in Popular Philosophy*. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1979 (1896).
- James, William. *The Varieties of Religious Experience: A Study in Human Nature*. London: Routledge, 2008 (1902).
- Johnson, K. Paul. *Edgar Cayce in Context: The Readings, Truth and Fiction*. Albany, NY: State University of New York Press, 1998.
- Jones, Edward E. and Victor A. Harris. 1967. "The Attribution of Attitudes." *Journal of Experimental Social Psychology* 3.1:1-24.
- Kawulich, Barbara B. 2010. "Gatekeeping: An Ongoing Adventure in Research." *Field Methods* 23.1:57-76.
- Kemp, Daren. 2001. "The Christaquarians? A Sociology of Christians in the New Age." *Studies in World Christianity* 7.1:95-110.
- Kendall, Laurel. *Shamans, Housewives, and Other Restless Spirits: Women in Korean Ritual Life*. Honolulu, HI: University of Hawaii Press, 1985.
- Kenny, Michael G. *The Passion of Ansel Bourne: Multiple Personality in American Culture*. Washington: Smithsonian Institution Press, 1986.
- Kemp, Daren. *New Age, a Guide: Alternative Spiritualities from Aquarian Conspiracy to Next Age*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2004.
- Kimmerling, Baruch. *The Invention and Decline of Israeliness: State, Society, and the Military*. Berkeley, CA: University of California Press, 2001.
- Klimo, Jon. *Channeling: Investigations on Receiving Information from Paranormal Sources*. Los Angeles and New York: J.P. Tarcher (Distributed by St. Martin's Press), 1987.

Klin-Oron, Adam. *Sun, Sea and Shtreimels – Haredi Vacations in Israel*, master's thesis, Jerusalem: Hebrew University of Jerusalem, 2004.

Klin-Oron, Adam. 2010. "End of Days Visions in 20th century Channeling: From the Age of Aquarius to the New Age." In Elior, Rachel (ed.) *Paradise Traditions in Israel and Abroad*. Jerusalem: Magnes, pp. 410-426 [in Hebrew].

Knight, Judy Z. *A State of Mind: My Story*. New York, NY: Warner Books, 1987.

Kohut, Heinz. *The Restoration of the Self*. New York, NY: International Universities Press, 1977.

Koren, Rotem. *The Meeting of Body and Spirit in Channeling: Israeli and American Channels, Religious Attitude and Historical Processes as Part of the Shaping of a Spiritual Practice*, master's thesis, Jerusalem: The Hebrew University of Jerusalem, 2010 [in Hebrew].

Kosmin, Barry A. 2007. "Contemporary Secularity and Secularism." In Kosmin, Barry A. and Ariela Keysar (Eds.) *Secularism & Secularity: Contemporary International Perspectives*. Hartford, CT: Institute for the Study of Secularism in Society and Culture, pp. 1-13.

Lambek, Michael. *Human Spirits: A Cultural Account of Trance in Mayotte*. Cambridge, UK: Cambridge University Press, 1981.

Lambert, Yves. 1999. "Religion in Modernity as a New Axial Age: Secularization or New Religious Forms?" *Sociology of Religion* 60.3:303-333.

Laraña, Enrique, Hank Johnston and Joseph R. Gusfield (Eds.) *New Social Movements: From Ideology to Identity*. Philadelphia: Temple University Press, 1994.

Lasch, Christopher. *The Culture of Narcissism*. New York, NY: Norton, 1979.

Lash, Scott. 2003. "Reflexivity as Non-Linearity." *Theory, Culture & Society* 20.2:49-57.

Lash, Scott and Brian Wynne. 1992. "Introduction." In Beck, Ulrich. *Risk Society: Towards a New Modernity*. London: Sage, pp. 1-8.

Lewis, Ioan M. *Ecstatic Religion: A Study of Shamanism and Spirit Possession*. London: Routledge, 2003.

Lewis, Ioan M., Ahmed El Safi and Sayed Hamid A. Hurreiz (Eds.) *Women's Medicine: The Zar-Bori Cult in Africa and Beyond*. Edinburgh: Edinburgh University Press for the International African Institute, 1991.

Lewis, James R. 1992. "Approaches to the Study of the New Age Movement." In Lewis, James R. and J. Gordon Melton. *Perspectives on the New Age*. Albany, NY: State University of New York Press, pp. 1-12.

Lewis, James R. (ed.) *The Gods Have Landed: New Religions from Other Worlds*. Albany, NY: State University of New York Press, 1995.

Lewis, James R. and Olav Hammer (Eds.) *Handbook of Religion and the Authority of Science*. Leiden: Brill, 2010.

Lifton, Robert Jay. *The Protean Self: Human Resilience in an Age of Fragmentation*. New York, NY: BasicBooks, 1993.

- Lincoln, Yvonna S. and Egon G. Guba. *Naturalistic Inquiry*. Beverley Hills, CA: Sage, 1985.
- Lorber, Judith. *Paradoxes of Gender*. New Haven, CT: Yale University Press, 1994.
- Luhrmann, Tanya M. 1989. *Persuasions of the Witch's Craft*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Luhrmann, Tanya M. 2004. "Metakinesis: How God Becomes Intimate in Contemporary U.S. Christianity." *American Anthropologist* 106.3:518-528.
- Luhrmann, Tanya M. 2005. "The Art of Hearing God: Absorption, Dissociation, and Contemporary American Spirituality." *Spiritus* 5:133-157.
- Luhrmann, Tanya M., Howard Nusbaum and Ronald Thisted. 2010. "The Absorption Hypothesis: Learning to Hear God in Evangelical Christianity." *American Anthropologist* 112.1:66-78.
- Luhrmann, Tanya M. 2011. "Hallucinations and Sensory Overrides." *Annual Review of Anthropology* 40:71-85.
- Lyotard, Jean-Francois. *The Postmodern Condition: A Report on Knowledge*. Manchester: Manchester University Press, 1984.
- Maffesoli Michel. *The Time of the Tribes: The Decline of Individualism in Mass Societies*. London: Sage, 1995.
- Maman, Daniel and Zeev Rosenhek. 2007. "The Politics of Institutional Reform: The 'Declaration of Independence' of the Israeli Central Bank." *Review of International Political Economy* 14:251-275.
- Marcus, George. 1995. "Ethnography In/Of the World System: The Emergence of Multi-Sited Ethnography". *Annual Review of Anthropology* 24:95-117.
- Marcus, George E. and Michael M. J. Fischer. *Anthropology as Cultural Critique: An Experimental Moment in the Human Sciences*. Chicago, IL: University of Chicago Press, 1999.
- Martin, David A. *Pentecostalism: The World Their Parish*. Oxford: Blackwell, 2002.
- Marty, Martin. E and Scott R. Appleby. *Fundamentalism Observed*. Chicago, IL: University of Chicago Press, 1991.
- Maslow, Abraham H. *Religions, Values, and Peak-Experiences*. Columbus, OH: Ohio State University Press, 1964.
- Matter, Ann E. 2001. "Apparitions of the Virgin Mary in Late Twentieth Century: Apocalyptic, Representation, Politics, Religion." *Religion* 31.2:125-153.
- McGuire, Meredith. *Lived Religion: Faith and Practice in Every Day Life*. Oxford: Oxford University Press, 2008.
- Mead, George H. *Mind Self and Society*. Chicago, IL: University of Chicago Press, 1934.
- Melucci, Alberto. *The Playing Self: Person and Meaning in the Planetary Society*. Cambridge, UK: Cambridge University Press, 1996a.
- Melucci, Alberto. *Challenging Codes: Collective Action in the Information Age*. Cambridge, UK: Cambridge University Press, 1996b.

- Melucci, Alberto, John Keane and Paul Mier (Eds.) 1989. *Nomads of the Present: Social Movements and Individual Needs in Contemporary Society*. Philadelphia, PA: Temple University Press.
- Myers, Frederic W.H. *Human Personality and its Survival of Bodily Death*. New Hyde Park, NY: University Books, 1961 (1903).
- Nader, Laura. 1972. "Up the Anthropologist – Perspectives Gained from Studying Up." In Hymes, Dell (ed.) *Reinventing Anthropology*. New York, NY: Pantheon Books, pp. 284-311.
- Nelson, Geoffrey K. *Spiritualism and Society*. New York, NY: Schocken Books, 1969.
- Nevo, Yaffa. 2002. "The Medical X-Files". *Bamakom*, online: <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-2292937,00.html> [in Hebrew, accesses July 13th, 2010].
- Noy, Chaim, and Erik Cohen (Eds.) *Israeli Backpackers and Their Society: A View from Afar*. Albany, NY: State University of New York Press, 2005.
- Obeyesekere, Gananath. *Medusa's Hair: An Essay on Personal Symbols and Religious Experience*. Chicago, IL: University of Chicago Press, 1981.
- Ong, Aihwa. *Spirits of Resistance and Capitalist Discipline: Factory Women in Malaysia*. Albany, NY: State University of New York Press, 1987.
- Otto, Rudolf. *The Idea of the Holy: An Inquiry into the Non-Rational Factor in the Idea of the Divine and Its Relation to the Rational*. London: Oxford University Press, 1958 (1917).
- Owens, Timothy J. (ed.) *Self and Identity through the Life Course in Cross-Cultural Perspective*. Stamford, CN: JAI Press, 2000.
- Pike, Kenneth. *Language in Relation to a Unified Theory of the Structure of Human Behavior*. The Hague: Mouton, 1967.
- Pike, Sarah M. *New Age and Neopagan Religions in America*. New York, NY: Columbia University Press, 2004.
- Possamai, Adam. 2003. "Alternative Spiritualities and the Cultural Logic of Late Capitalism." *Culture and Religion* 4:31-45.
- Prasad, Monica. *The Politics of Free Markets: The Rise of Neoliberal Economic Policies in Britain, France, Germany, and the United States*. Chicago, IL: University of Chicago Press, 2006.
- Price-Williams, Douglas. 1987. "The Waking Dream in Ethnographic Perspective." In Tedlock, Barbara (ed.) *Dreaming: Anthropological and Psychological Interpretations*. Cambridge, UK: Cambridge University Press, pp. 246-262.
- Price-Williams, Douglass. 1999. "In Search of Mythopoetic Thought." *Ethos* 27.1:25-32.
- Price-Williams, Douglass. and Durren L. Hughes. 1994. "Shamanism and Altered States of Consciousness." *Anthropology of Consciousness* 5.2:1-15.
- Rabinow, Paul. 1986. "Representations are Social Facts: Modernity and Post-Modernity in Anthropology." In Clifford, James and George E. Marcus (Eds.).

- Writing Culture: The Poetics and Politics of Ethnography*. Berkeley, CA: University of California Press, pp. 234-261.
- Ram, Uri. *The Globalization of Israel: McWorld in Tel Aviv, Jihad in Jerusalem*. New York, NY: Routledge, 2008.
- Ram, Uri. *Israeli Nationalism: Social Conflicts and the Politics of Knowledge*. Abingdon, Oxon: Routledge, 2011.
- Regev, Moti. 2004. "Rock Aesthetics, Israeliness and Globalization." In Kemp, Adriana, Uri Ram, David Newman and Oren Yiftachel (Eds.) *Israelis in Conflict: Hegemonies, Identities, and Challenges*. Sussex: Sussex University Press, pp. 188-200.
- Riordan, Suzanne. 1992. "Channeling: A New Revelation?" In Lewis, James R. and J. Gordon Melton. *Perspectives on the New Age*. Albany, NY: State University of New York Press, pp. 105-126.
- Roberts, Jane. *The Seth Material*. Manhasset, NY: New Awareness Network, 1970.
- Robertson, Roland. *Globalization: Social Theory and Global Culture*. London: Sage, 1992.
- Roof, Wade C. *A Generation of Seekers: The Spiritual Journeys of the Baby Boom Generation*. San Francisco, CA: HarperSanFrancisco, 1993.
- Rose, Nikolas S. *Powers of Freedom: Reframing Political Thought*. Cambridge, UK: Cambridge University Press, 1999.
- Rose, Stuart. *Transforming the World, Bringing the New Age into Focus*. Oxford: Lang, 2005.
- Ruah-Midbar, Marianna. *The New Age Culture in Israel: A Methodological Introduction and the "Conceptual Network"*, doctoral dissertation, Ramat Gan: Bar Ilan University, 2006 [in Hebrew].
- Ruah-Midbar, Marianna and Adam Klin-Oron. 2010. "Jew Age: Jewish Praxis in Israeli New Age Discourse." *Journal of Alternative Spiritualities and New Age Studies* 5:33-63.
- Sanjek, Roger. 1991. "The Ethnographic Present." *Man* 26.4:609-628.
- Sanjek, Roger (ed.) *Fieldnotes: The Making of Anthropology*. Ithaca, NY: Cornell University Press, 1993.
- Sarup, Madan. *An Introductory Guide to Post-Structuralism and Postmodernism*. Atlanta, GA: University of Georgia Press, 1993.
- Saussure, Ferdinand de. *Course in General Linguistics*. New York, NY: Philosophical Library, 1959.
- Schlemmer, Phyllis V. and Palden Jenkins. *The Only Planet of Choice: Essential Briefings from Deep Space*. Bath: Gateway, 1993.
- Scholte, Bob. 1972. "Toward a Reflexive and Critical Anthropology." In Hymes, Dell (ed.) *Reinventing Anthropology*. New York, NY: Pantheon Books, 1972, pp. 430-457.
- Schumaker, John F. *The Corruption of Reality: A Unified Theory of Religion, Hypnosis, and Psychopathology*. Amherst, NY: Prometheus Books, 1995.

- Schütz, Alfred. *The Phenomenology of the Social World*. Evanston, IL: Northwestern University Press, 1967.
- Sered, Susan Starr. *Priestess, Mother, Sacred Sister: Religions Dominated by Women*. New York, NY: Oxford University Press, 1994.
- Shafir, Gershon, and Yoav Peled (Eds.) *The New Israel: Peacemaking and Liberalization*. Boulder, CO: Westview Press, 2000.
- Shafir, Gerson and Yoav Peled. *Being Israeli: The Dynamics of Multiple Citizenship*. Cambridge, UK: Cambridge University Press, 2002.
- Shakman Hurd, Elisabeth. 2011. "A Suspension of (Dis)belief: The Secular-Religious Binary and the Study of International Relations." In Calhoun, Craig, Mark Juergensmeyer and Jonathan VanAntwerpen (Eds.) *Rethinking Secularism*, Oxford: Oxford University Press, pp. 166-184.
- Shalev, Michael. 2000. "Liberalization and the Transformation of the Political Economy." In Shafir, Gershon and Yoav Peled (Eds.) *The New Israel: Peacemaking and Liberalism*. Boulder, CO: Westview Press, pp. 129-160.
- Shanon, Benny. 1997. "A Cognitive-psychological Study of Ayahuasca." *Bulletin of the Multidisciplinary Association for Psychedelic Studies* 7:13-15.
- Shanon, Benny. 2001. "Against the Spotlight Model of Consciousness." *New Ideas in Psychology* 19.1:77-84.
- Shanon, Benny. *The Antipodes of the Mind: Charting the Phenomenology of the Ayahuasca Experience*. Oxford: Oxford University Press, 2002.
- Shanon, Benny. 2003. "Altered States and the Study of Consciousness: The Case of Ayahuasca." *Journal of Mind and Behavior* 24:125-154.
- Shmueli, Amir and Judith Shuval. 2004, "Use of Complementary and Alternative Medicine in Israel: 2000 vs. 1993." *Israel Medical Association Journal* 6:3-8.
- Simchai, Dalit. *Flowing against the Flow: Paradoxes in Realizing New-Age Vision in Israel*. Haifa: Pardes, 2009 [in Hebrew].
- Sklair, Leslie. *The Transnational Capitalist Class*. Malden, MA: Blackwell, 2000.
- Smith, Adam. *The Theory of Moral Sentiments*. Champaign, IL: Book Jungle, 2009 (1790).
- Sober, Elliot. 1996. "Parsimony and Predictive Equivalence." *Erkenntnis* 44:167-197.
- Soffer, Oren. 2008. "The Eraser and the Anti-Eraser: The Battle over Color Television in Israel." *Media Culture and Society* 30:759-775.
- Sointu, Eeva and Woodhead, Linda. 2008. "Spirituality, Gender, and Expressive Selfhood." *Journal for the Scientific Study of Religion* 47.2:259-276.
- Spanos, Nicholas P. *Multiple Identities & False Memories: A Sociocognitive Perspective*. Washington, DC: American Psychological Association, 1996.
- Spencer, Jonathan. 2001. "Ethnography after Postmodernism." In Atkinson, Paul, Amanda Coffey, Sara Delamont, John Lofland and Lyn Lofland (Eds.) *Handbook of Ethnography*. London: Sage, pp. 443-453.

- Spencer, Wayne. 2001b. "To Absent Friends: Classical Spiritualis Mediumship and New Age Channelling Compared and Contrasted." *Journal of Contemporary Religion* 16.3:343-360.
- Stoller, Paul and Cheryl Olkes. *In Sorcery's Shadow*. Chicago, IL: Chicago University Press, 1989.
- Sutcliffe, Steven. 1995. "The Authority of the Self in New Age Religiosity: The Example of the Findhorn Community." *Diskus* 3.2:23-42.
- Sutcliffe, Steven. 2000. "A Colony of Seekers: Findhorn in the 1990s." *Journal of Contemporary Religion* 15.2:215-231.
- Sutcliffe, Steven. *Children of the New Age: A History of Spiritual Practices*. London: Routledge, 2003.
- Tart, Charles T. *Altered States of Consciousness*. Garden City, NY: Doubleday, 1972.
- Tart, Charles T. *Transpersonal Psychologies*. New York, NY: Harper & Row, 1975.
- Taussig, Michael. *Mimesis and Alterity*. New York, NY: Routledge, 1993.
- Taves, Ann. *Fits, Trances, & Visions: Experiencing Religion and Explaining Experience from Wesley to James*. Princeton, NJ: Princeton University Press, 1999.
- Tavory, Iddo and Yehuda C. Goodman. 2009. "'A Collective of Individuals': Between Self and Solidarity in a Rainbow Gathering." *Sociology of Religion* 70:262-284.
- Taylor, Charles. *Sources of the Self: The Making of the Modern Identity*. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1989.
- Taylor, Charles. *The Ethics of Authenticity*. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1991.
- Taylor, Charles. 1995. "The Dialogical Self." In Goodman, Robert F. and Walter R. Fischer (Eds.) *Rethinking Knowledge: Reflections Across the Disciplines*. Albany, NY: State University of New York Press, pp.57-66.
- Taylor, Charles. *A Secular Age*. Cambridge, MA: Belknap Press of Harvard University Press, 2007.
- Tomlinson, John. *Globalization and Culture*. Chicago, IL: University of Chicago Press, 1999.
- Tumminia, Diana G. (ed.) *Alien Worlds: Social and Religious Dimensions of Extraterrestrial Contact*. Syracuse, NY: Syracuse University Press, 2007.
- Turner, Jonathan H. *The Institutional Order*. New York, NY: Longman, 1997.
- Turner, Victor. 1979. "Frame, Flow and Reflection: Ritual and Drama as Public Liminality." *Japanese Journal of Religious Studies* 6.4: 465-499.
- Urban, Hugh B. *Tantra: Sex, Secrecy Politics, and Power in the Study of Religions*. Berkeley, CA: University of California Press, 2003.
- Utay, Joe and Megan Miller. 2006. "Guided Imagery as an Effective Therapeutic Technique: A Brief Review of its History and Efficacy Research." *Journal of Instructional Psychology* 33:40-43.

Verba, Sidney, and Norman H. Nie. *Participation in America: Political Democracy and Social Equality*. New York, NY: Harper&Row, 1972.

Wallis, Robert J. *Shamans/Neo-Shamans: Ecstasy, Alternative Archaeologies, and Contemporary Pagans*. London: Routledge, 2003.

Wallis, Roy. *The Elementary Forms of New Religious Life*. London: Routledge and Kegan Paul, 1984.

Walter, Tony and Grace Davie. 1998. "The Religiosity of Women in the Modern West." *British Journal of Sociology* 49:640-659.

Wapnick, Kenneth. *Absence from Felicity: The Story of Helen Schucman and Her Scribbling a Course in Miracles*. Roscoe, NY: Foundation for "A Course in Miracles", 1991.

Wasserman, Hadass. *Knowing through the Body, Knowing Differently: The Experience of Literacy in a Channeling Course and Women Channels in Israel*, master's thesis, Jerusalem: The Hebrew University of Jerusalem, 1999 [in Hebrew].

Watkins, Mary M. *Waking Dreams*. New York, NY: Gordon and Breach, 1976.

Watkins, Susan M. *Speaking of Jane Roberts: Remembering the Author of the Seth Material*. Portsmouth, NH: Moment Point Press, 2001.

Weber, Max. Trans. and Eds. HH. Gerth and C. Wright Mills. *Essays in Sociology*. New York, NY: Oxford University Press, 1946.

Weber, Max. Trans. Edward Shils. *The Methodology of the Social Sciences*. Glencoe, IL: The Free Press, 1949.

Weber, Max. Trans. Talcott Parsons. *The Theory of Social and Economic Organization*. New York, NY: Free Press, 1964.

Wedel, Janine R., Cris Shore, Gregory Feldman and Stacy Lathrop. 2005. "Toward an Anthropology of Public Policy." *The Annals of the American Academy of Political and Social Science* 600:30-51.

Wessinger, Catherine. *Women's Leadership in Marginal Religions*. Urbana, IL: University of Illinois Press, 1993.

Wessinger, Catherine. 1997. "Millennialism With and Without the Mayhem: Catastrophic and Progressive Expectations." In Robbins, Thomas and Susan J. Palmer (Eds.) *Millennium, Messiahs, and Mayhem: Contemporary Apocalyptic Movements*. New York, NY: Routledge, pp. 47-59.

Wexler, Philip. *The Mystical Society: An Emerging Social Vision*. Boulder, CO: Westview Press, 2000.

Wittgenstein, Ludwig. *On Certainty*. Oxford: Blackwell, 1977 (1969).

Wood, Matthew. *Power Possession and the New Age: Ambiguities of Authority in Neo-Liberal Societies*. Aldershot: Ashgate, 2007.

Wuthnow, Robert. *Experimentation in American Religion*. Berkeley, CA: University of California Press, 1978.

York, Michael. *The Emerging Network: A Sociology of the New Age and Neo-Pagan Movements*. Lanham, MD: Rowman & Littlefield, 1995.

Zaidman, Nurit. 2003. "Commercialization of Religious Objects: A Comparison between Traditional and New Age Religions." *Social Compass* 50.3:345-360.

Zaidman, Nurit. 2007. "New Age Products in Local and Global Contexts: Comparison between Israel and New Zealand." *Culture and Religion* 8:249-261.

Zaidman, Nurit, Ofra Goldstein-Gidoni and Iris Nehemya. 2009. "From Temples to Organizations: The Introduction and Packaging of Spirituality." *Organization* 16.4: 597-621.

Zaidman, Nurit and Stephen Sharot. 1992. "The Response of Israeli Society to New Religious Movements: ISKCON and Teshuvah." *Journal for the Scientific Study of Religion* 31:279-295.